یادداشت

زینب نجیب

تقویت مناسک دینی برای تمدن‌سازی

۱- برخی افراد نه از سر دلسوزی و نگرانی برای عمل به دین بلکه به دلایلی مانند ژست روشنفکری، هر روز به بهانه‌ای به مناسک دینی می‌تازند و با تحلیل‌هایی به قول خودشان جامعه‌شناسانه آن را فاقد اعتبار می‌نامند. ژست روشنفکرانه کوچک‌ترین علت مقابله آنهاست. در میان برخی از آنها می‌توان به وضوح اصل نگرانی در باب گسترش و بسط دین و دینداری را شاهد بود. چرا نگران نباشند؟ آنان که شبانه‌روز از دشمنی با نظام و انقلاب دست بر نمی‌دارند، اما در اغلب موارد نتایج عکس می‌گیرند؛ نگران که هیچ باید عصبانی نیز باشند، اما این یادداشت فارغ از جدل با این جماعت به دنبال تبیینی در راستای یکی از کارکردهای مناسک دینی است.

۲- مناسک دینی و شعائر الهی مفاهیمی دینی هستند که دارای ویژگی‌هایی از جمله نمادین بودن، جلوه‌خواه بودن، پویایی و جمعی بودنند. به عبارتی مناسک دینی هم نماد و ظهور حقایق متعالی در جامعه است و هم حیاتش به بروز و ظهور در صحنه علنی جامعه بستگی دارد؛ یعنی، در کنج خلوت قابل اجرا نیست. از طرفی پویاست یعنی محدود به عناوین نیست و گاهی در گذر زمان تولید می‌شود، مانند برگزاری مراسم سالگرد امام خمینی که توسط آیت‌الله خامنه‌ای جزو شعائر اسلام نام گرفت. از سوی دیگر امری جمعی است که هدفش در جمع تأمین می‌شود، مانند نماز جمعه.

۳- با ویژگی‌هایی که در بالا اشاره شد به این نکته رهنمون می‌شویم که مناسک دینی دارای خصوصیاتی است که می‌تواند ابزاری برای ایجاد انسجام و حرکت‌ها و جریان‌های اجتماعی باشد. این پدیده در واقع از ملزومات رهبری اجتماع است و ظرفیت‌های متنوعی دارد. نقش‌آفرینی در فرهنگ‌سازی، هویت‌سازی، تولید سبک زندگی و قالبی ممتاز برای وحدت آفرینی و انسجام‌بخشی در جامعه، از جمله کارکردهای مناسک دینی‌ست.

۴- جامعه اسلامی جامعه‌ای است که بیش از تکیه به اعمال و احکام فردی نیازمند اطاعت از خدا به صورت جمعی است. آیت‌الله خامنه‌ای در این‌باره می‌فرمایند: «اطاعت از خدای متعال، چند مرتبه دارد... یک اطاعت، ... در مواردی خدای متعال می‌فرماید که این عمل را انجام دهید – ولو این مسئله، مسئله شخصی است – مثلاً نماز بخوانید، یا فرض کنید که صوم و زکات و بقیه امور. این یک‌جور اطاعت است که انسان امر الهی را اطاعت می‌کند، نهی الهی را اطاعت می‌کند. از این مهم‌تر، اطاعت خطی است. یعنی روش و راه و نقشه‌ای که خدای متعال برای زندگی معین می‌کند؛ این را یک مجموعه‌ای از مردم اطاعت کنند تا این نقشه تحقق پیدا کند. این نقشه با اَعمال فردی حاصل نمی‌شود؛ این یک حالت دیگری است، یک مسئله دیگری است، مسئله بالاتری است؛ یک کار جمعی نیاز دارد تا اینکه نقشه الهی، هندسه الهی در وضع جامعه اسلامی تحقق پیدا کند.»

۵- با توجه به ویژگی وحدت‌آفرینی و انسجام‌بخشی مناسک که در بالا اشاره شد و با توجه به غایت اصلی دین و دینداری در نگاه رهبر معظم انقلاب می‌توان چنین نتیجه گرفت که مناسک دینی می‌تواند رفتار آحاد جامعه را در قالب‌های مورد نظر که برخاسته از ارزش‌هاست، شکل دهد ارزشی که از نقش‌آفرینی جمعی مردم در جامعه سخن می‌راند. ارزشی که خود ارزش‌آفرین است و تمام صفات عالیه انسانی مانند ایثار، گذشت، خیرخواهی، عدالت‌طلبی، مسئولیت‌پذیری و صداقت را ظاهر می‌کند، بنابراین در حداقل‌ترین نگاه تأمین همین یک کارکرد می‌تواند توفق بزرگی در جامعه اسلامی ایجاد کند و تمرینی باشد تا حقایق متعالی در دورن جامعه نهادینه شود.

۶- دین اسلام بیش از آنکه امری فردی باشد، اهدافی جمعی دارد؛ بنابراین ملزومات آن اهداف نیز جمعی است و هر چه که این بازوی دین را تقویت کند، موجب موفقیت دین خواهد شد. مهم‌ترین و زیباترین تصویر دینداری در تمدن اسلامی، خود را نشان می‌دهد. این تمدن جز با مجموعه انسان‌ها در جامعه اسلامی که از آن به مردم‌سالاری دینی یاد می‌کنند، تحقق نمی‌یابد. مردم‌سالاری دینی یعنی مردم خود بر پایه مبانی دین، انقلاب‌کننده، نظام‌ساز، دولت‌ساز، جامعه‌ساز و در نهایت تمدن‌ساز باشند. مردم‌سالاری در قالب مشارکت مردمی شکل می‌گیرد، یعنی چیزی شبیه آنچه در مناسکی همچون اربعین و راهپیمایی غدیر شاهد آن هستیم.

۷- حال چگونه می‌توان وزنه مناسک دینی را در دینداری مردم سبک شمرد؛ وقتی درمی‌یابیم که در انجام آن حکمتی به بلندای تمدن‌سازی نهفته است؟

هر چند نگارنده معتقد است مناسک تمدن‌ساز ظرفی است که محتوایی تمدن‌ساز می‌طلبد و هرگز نباید به ظاهر تمسک کرد، اما نباید به دنبال حذف یا تضعیف آن بود، بلکه باید با تولید محتوای غنی در مسیر تقویت این بازوی دین حرکت کرد و البته به بالا بودن آمار چنین مناسکی افتخار کرد.

خبر کوتاه

■ جشن عاطفه‌ها از امروز به مدت یک هفته در مدارس سراسر کشور برگزار می‌شود.

■ معاون طرح و برنامه شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه اظهار کرد: کارت بلیت دانش‌آموزان و دانشجویانی که در مهرماه ثبت درخواست کنند به صورت آنی صادر می‌شود، این کارت‌ها دارای ۵۰درصد تخفیف است و با پرداخت ۱۵۰ هزار تومان کارت بلیت ۳۰۰ هزار تومان شارژ می‌شود. دانش‌آموزان یا دانشجویانی که در یکی از مراکز آموزشی شهر تهران مشغول به تحصیل هستند می‌توانند با در دست داشتن مدارک موردنیاز (یک قطعه عکس، کارت ملی یا شناسنامه و کارت یا گواهی اشتغال به تحصیل در شهر تهران) به دفاتر خدمات الکترونیک شهر مراجعه کنند و به محض ثبت‌نام نهایی در این دفاتر، به ایستگاه صادقیه بروند و کارت خود را تحویل بگیرند.

■ کد دستوری #۲۲*۱۳۷*، برای تسهیل اطلاع شهروندان از زمان رسیدن اتوبوس به ایستگاه ایجاد شده و طرح نظرسنجی «همیار اتوبوس» هم به آن اضافه شد.

■ معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش از بازگشت ۵۵ هزار کودک بازمانده از تحصیل به مدرسه در یک سال گذشته خبر داد.

■ مدیر عامل سازمان بوستان‌ها و فضای سبز شهر تهران با اشاره به افتتاح ۲۸ بوستان در سال ۱۴۰۲ گفت: ساخت ۲۰ بوستان دیگر هم در دست اقدام است.

■ معاون خدمات شهری شهرداری تهران با اشاره به مذاکرات برای احداث آرامستان جدید در شرق تهران و حوالی کوه «بی بی‌شهربانو» از به نتیجه رسیدن این موضوع در آینده نزدیک خبر داد.

■ معاون وزارت آموزش‌وپرورش گفت: استقبال دانش‌آموزان از هنرستان‌ها افزایش یافته‌است، اما در هنرستان ظرفیت نداریم و دانش‌آموز با معدل ۱۹ و ۲۰ متقاضی ثبت‌نام در هنرستان بود، اما ما ظرفیت نداشتیم!

■ رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های غیرواگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه سالانه ۱۵ هزار مورد جدید ابتلا به سرطان سینه در کشور ثبت می‌شود، از آزمایش تشخیص رایگان سرطان‌های روده بزرگ، سینه و دهانه رحم در مراکز بهداشتی و درمانی خبر داد.

■ رئیس دانشکده پروتزهای دندانی دانشگاه علوم پزشکی تهران، جایگاه ایران در ساخت پروتزهای دندانی را در دنیا مطلوب دانست و گفت: سفارش ساخت پروتزهای دندانی از کشورهای عراق، افغانستان استرالیا و سایر کشورهای دیگر را داریم و در این زمینه به خودکفایی رسیده‌ایم.

■ مدیر کل حمل و نقل عمومی شهرداری تهران از شناسایی ۲۵۰ نقطه ترافیکی ویژه مدارس خبر داد و گفت: در قالب مدیریت موقت ترافیک مدارس از ظرفیت خود مدارس برای حل این مشکلات استفاده کرده‌ایم.

گفت و گوی «جوان» درباره بیانیه گام دوم انقلاب و توجه به ظرفیت نسل جوان با سعید عبدالملکی، پژوهشگر

ظرفیت جوانان با نگاه‌های پدرسالارانه هدر رفته‌است

گزارش یک

زهرا چیذری

سال ۹۷ بود که رهبر معظم انقلاب در آستانه ۴۰ سالگی انقلاب اسلامی ایران در بیانیه‌ای رویکرد و سیاست‌های کشور را در گام دوم انقلاب روشن فرمودند. این بیانیه که به بیانیه گام دوم موسوم است با محوریت نقش‌آفرینی جوانان در گام دوم انقلاب اسلامی تدوین و ابلاغ شد. با فاصله گرفتن از ابلاغ این بیانیه به‌رغم تأکید رهبر انقلاب بر نقش‌آفرینی جوانان در گام دوم انقلاب، فضای گفتمانی کشور از این مسئله فاصله گرفت. در حالی که تکیه بر توانمندی جوانان در پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی و توجه به نسل جوان یکی از اساسی‌ترین محورهایی است که در بیانیه گام دوم و تأکیدات همیشگی رهبری مورد توجه قرار می‌گیرد. جمعیت ۳۶ میلیونی جوانان دختر و پسر کشور که هر کدام از توانمندی و هنر ویژه‌ای برخوردارند نیازمند توجه ویژه دولت و حاکمیت است، چراکه اگر این ثروت عظیم انسانی به درستی مدیریت و بهره‌برداری نشود، نه تنها سودی در آن نخواهد بود، بلکه تبدیل به یک تنش نسلی، تهدید و آسیب می‌شود و مشکلات متعدد ایجاد می‌کند. در گفت‌وگو با دکتر سعید عبدالملکی، پژوهشگر و نویسنده کتاب «جوانان تأثیرگذار؛ صورت‌بندی نظام مسائل و چالش‌های جوانان، راهبردها و الزامات سیاستی»، لزوم توجه به گفتمان جوانان در گام دوم انقلاب و لزوم به کارگیری جوانان در ارکان مدیریتی و قدرت را مورد بررسی قرار داده‌ایم.

از نگاه شما چرا تمرکز و تأکید بیانیه گام دوم روی جوانان است؟ آیا این تأکید به معنی یادآوری اهمیت حضور جوانان در بطن و متن حکمرانی کشور نیست؟

پاسخ به این سؤال را باید با توجه به اهمیت «بیانیه گام دوم» شروع کنم. رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۹۷ به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی «بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران» را صادر کردند. رهبر انقلاب در این بیانیه با توجه به کلان‌روند انقلاب اسلامی معتقدند که انقلاب اسلامی ایران تنها انقلابی است که بدون خیانت به آرمان‌هایش یک چله پرافتخار را پشت سر گذاشته و اینک وارد چله دوم خود شده‌است و در این مقطع تاریخی با حضور نسل جوان مؤمن و دانا و پرانگیزه، با قدرت بیشتر همچنان به پیش می‌راند. بنابراین صدور بیانیه گام دوم برای آینده کشور بسیار هوشمندانه و راهبردی و به منزله ریل‌گذاری برای ۴۰ سال دوم انقلاب و تحقق تمدن نوین اسلامی است. به‌علاوه، نقش جوانان در این امر، راهبردی‌تر است. تأکید رهبر انقلاب بر این مسئله که دهه‌های آینده دهه‌های جوانان است و این جوانان هستند که باید کارآزموده و پرانگیزه از انقلاب خود حراست کنند، تأکید بر این امر راهبردی است.

جوانان در تمام کشورهای دنیا به مثابه نیرومحرکه و موتور پیشران آن جامعه محسوب می‌شوند. در هر جامعه‌ای اگر جوانان با دید فرصت، سرمایه اجتماعی و ثروت‌آفرین نگریسته شوند، آن جامعه در برابر طوفان‌ها و چالش‌های داخلی و جهانی ایمن خواهد بود. بیشتر افرادی که در سال ۵۷ انقلاب کردند، جوانان بودند و بیشتر افرادی که در هشت سال دفاع مقدس لباس رزم پوشیدند، از سرباز و فرمانده، جوان بودند. جوانان در تاریخ این ملک و ملت همواره پیشرو و نقش‌آفرین بوده‌اند.

اکنون وقت آن است که جوانان را به مثابه یک خون تازه به کالبد کشور تزریق کنیم، چراکه جمعیت ۳۶ میلیونی جوان همچنان که یک ظرفیت و سرمایه بالقوه است، می‌تواند تبدیل به یک تهدید بالفعل شود.

بنابراین جوانان نقش هستی‌شناختی و مصونیت‌بخشی برای کشور و آینده آن دارند. این موضوع از ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی قابل ملاحظه است. از حیث اجتماعی اهمیت دادن به جوانان به مثابه تزریق خون تازه به رگ‌های جامعه است و آن جامعه را در برابر انواع آفات و حوادث مصون می‌کند و پویایی، شادکامی و نشاط اجتماعی افزایش می‌یابد. از نظر اقتصادی موجب خلاقیت و کارآفرینی و افزایش تولید ناخالص داخلی می‌شود. از حیث سیاسی موجب اقتدار است.

اکنون شرایط عمومی کشور از یک‌طرف و تأکید رهبر معظم انقلاب بر اهمیت حضور و نقش‌آفرینی جوانان در سرنوشت کشور و مشارکت آنان در حوزه‌های حکمرانی، تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی از طرف دیگر، موجب شکل‌گیری گفتمان جوان‌گرایی در جامعه شده‌است و خانواده‌ها در انتظار نشسته‌اند تا دولت گشایشی در زندگی جوانان آنان ایجاد کند. بنابراین عقل حکم می‌کند جوانان به‌طور وسیع به ساختار قدرت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و مدیریتی کشور تزریق شوند و در هر اداره و سازمانی ـ در کنار پیشکسوتان و افراد مجرب ـ پست‌های مدیریتی و اجرایی کلیدی به جوانان شایسته، متعهد و متخصص سپرده شود.

در تقسیم‌بندی جوانان ما با استعدادها و توانمندی‌های متفاوتی مواجهیم. هنر مدیریت بهره‌گیری از این استعدادها در جایگاه خودشان است. از نگاه شما چگونه حاکمیت می‌تواند با مدیریت این جوانان از استعدادهایشان در مسیر رشد و تعالی کشور بهره ببرد و رها شدن این نیروی عظیم چه خساراتی را برای کشور در پی خواهد داشت؟

همان‌گونه که عرض کردم ما اکنون در کشور دهها میلیون جوان داریم که هر کدام حائز توانمندی‌ها و ظرفیت‌هایی هستند. برخی از این ظرفیت‌ها مثل وضعیت سنی و تحصیلات، همگانی و عام است، اما برخی دیگر استعدادها و ظرفیت‌های خاص و تخصصی هستند. بنده در کتابی که در خصوص جوانان نوشته‌ام نوعی دسته‌بندی در این مورد انجام داده‌ام و جوانان کشور را ازلحاظ توانایی‌ها و شاخص‌ها در سه خوشه متفاوت خوشه‌بندی کرده‌ام.

اساساً شناسایی ظرفیت‌ها، گروه‌بندی، برنامه‌ریزی و مدیریت جوانان که نیمی از جمعیت کشور را به خود اختصاص می‌دهند هم راهبردی و هم آینده نگرانه است، چراکه جوانان یک پایگاه قدرت هستند.

خوشه‌بندی بر اساس ظرفیت‌های جوانان که بنده انجام داده‌ام می‌تواند شامل یک سه‌گانه به شکل زیر باشد: خوشه اول: جوانان سیاستمدار، دولتمرد، مدیران اجرایی، سیاست‌گذار و تصمیم‌گیر. خوشه دوم: جوانان نخبه علمی، فکری و نظریه‌پرداز که تولید فکر انجام می‌دهند. خوشه سوم: جوانان میدانی، فنی، مهارتی و فعال نیروی کار در صنایع، کارگاه‌ها و کارخانه‌ها هستند.

شناسایی و استعدادیابی مذکور در ابعاد چندگانه باید انجام شود. بدون شک اگر برای هر فرد موفقی ۱۰ شاخص در نظر بگیریم، مدرک تحصیلی یکی از آنهاست. عامل‌های روانی، رفتاری، شناختی و مهارت‌های کسب‌وکار و ارتباط مؤثر با دیگران و محیط از جمله سایر شاخص‌های ضروری به شمار می‌رود.

اکنون بخش‌های زیادی از پایگاه جوانان به دلیل ناکارآمدی دولت‌ها از یک‌طرف و خصلت پدرسالارانه بخشی از نسل‌های بالاتر موجب به حاشیه رانده شدن و سوختن این سرمایه ملی و اجتماعی شده‌است که می‌توان آنها را احیا، توانمندسازی و جذب کرد.

بی‌توجهی به این پایگاه قدرت می‌تواند منجر به تشکیل شبکه‌ای از نخبگان مخالف و حتی برانداز شود، چراکه فرهنگ‌پذیری سیاسی، هویت ملی، تشکیل خانواده و بهره‌وری اقتصادی و امثال آن در گرو این ساماندهی و جذب است. از طرفی نظام سیاسی، به لحاظ تداوم حیات، به این پایگاه وابسته است. خوشبختانه بخش‌هایی از حاکمیت به این مهم واقف هستند و مسیر را هموار کرده‌اند، اما بخش‌هایی هم مقاومت می‌کنند و مسیرها را بسته‌اند که عمدتاً سیاستمداران میانی هستند و ترس از دست دادن موقعیت خودشان را دارند.

تجربیات جهانی نشان داده‌است که اگر برای نسل جوان برنامه‌ریزی نشود و تأمین شغل، ازدواج و مسکن آنان جدی گرفته نشود، آسیب‌های اجتماعی و روانی گسترش می‌یابد و بحران ریزش سرمایه اجتماعی، بحران مشروعیت و مشکلات امنیتی جامعه را در برمی‌گیرد و بقای نظام سیاسی را به خطر می‌اندازد. انقلاب‌ها، خیزش‌ها و اعتراضات در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا (کشورهای عربی) از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۲ و شورش‌های اخیر فرانسه و آتش‌زدن خودروها در پاریس در سال ۲۰۲۳ توسط جوانان و اغتشاشات سال گذشته در کشور خودمان نمونه‌ای از این موارد هستند.

حوزه انتقال قدرت به نسل جوان، یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که به نظر می‌رسد ما در آن دچار چالش هستیم و در نظام حکمرانی کشور و پارادایم گفتمانی نسل پیشکسوت جایگاه و نقش جوانان به‌درستی روشن نیست. آیا پیشکسوتان کشور با جوانان احساس رقابت دارند؟

اساساً روشن نبودن وضعیت جوانان به دلیل این است که برخی نسل‌های بالاتر و سیاستمداران، شبیه ضرب‌المثل «با دست پس میزنه با پا پیش میکشه» با جوانان رفتار می‌کنند. در ظاهر از جوانان حرف می‌زنند، اما در عمل فضا را بسته‌اند و انسداد ایجاد کرده‌اند. به‌جرئت می‌توان گفت دست‌هایی در کار است تا گام دوم انقلاب بایکوت شود، اما واقعیت این است که کشور ما با جمعیت ۳۶ میلیونی جوان یکی از معدودترین کشورهایی است که از سرمایه طلایی جوانان برخوردار است. از طرفی ۶۴درصد از جمعیت کل کشور در گستره سنی ۱۵ تا ۲۹ سال قرار دارند. این جمعیت جوان، تحصیلکرده و پرانرژی یک امتیاز برای ایران است که به‌جای نادیده گرفتن باید از آن برای عمران، آبادانی و نشاط اجتماعی استفاده کرد.

اما پرسش جدی که مطرح می‌شود، این است که این پتانسیل ملی چه میزان جدی گرفته‌شده‌است. واقعیت این است که پس از اعلام «بیانیه گام دوم» و طرح «دولت جوان حزب اللهی» توسط رهبر انقلاب، بارقه امید در دل جمعیت جوان کشور ایجاد شده‌است، اما هنوز برخی چالش‌ها و موانع وجود دارد و هنوز بعضی افراد، احزاب، گروه‌ها و تشکل‌های سیاسی نتوانسته‌اند لزوم حضور جوانان را درک کنند و بعضاً سنگ‌اندازی می‌کنند.

بنابراین بازنگری نگرش‌ها، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در حوزه جوانان ضروری است، چراکه انتقال قدرت نسلی ضامن بقای یک ملت و کشور است و اگر قدرت در ابعاد گوناگون و به معنای عام آن یعنی باور به توانایی و نقش‌دهی به جوانان در تمام امور، به این قشر تفویض نشود، کشور از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و حتی امنیتی آسیب‌پذیر می‌شود.

به‌رغم بیانیه گام دوم که توسط رهبر انقلاب در سال ۱۳۹۷ اعلام شد و در آن بر حضور جوانان مؤمن و انقلابی و کاردان در پیشبرد امور کشور تأکید فراوان شده‌است و به‌رغم اینکه ایشان دولت جوان حزب‌اللهی را علاج مشکلات کشور دانستند، اما در نظام حکمرانی کشور و پارادایم گفتمانی نسل‌های بالاتر جایگاه و نقش جوانان به درستی روشن نیست. بسیاری از دولتمردان قبلی و سیاستمداران هنوز بر سر دو راهی مانده‌اند که با جوانان چه کنند! و چه بسا یک رقابت پنهانی با آنان دارند که مبادا حضور جوانان موجب کمرنگی حضور آنان شود.

اگر به این سه پرسش مهم: ۱- حکمرانی بر جوانان ۲- حکمرانی جوانان و ۳- حکمرانی به همراه جوانان پاسخ داده شود، بی‌گمان هیچ خوف و نگرانی از حضور آنان نباید داشت، چراکه گزینه سوم ـ یعنی اداره امور کشور به کمک جوانان ـ حاوی یک منطق است که راه را می‌گشاید و به جای نگرانی، امید و تحول تولید می‌کند. این موضوع من را به یاد جمله زیبای ویل دورانت در کتاب لذات فلسفه می‌اندازد که می‌گوید «کاش جوان می‌دانست و پیر می‌توانست»، اما اگر این دو (پیری و جوانی؛ پختگی و خامی) با هم ترکیب شوند، معجزه‌ها می‌آفرینند.

بنابراین، به جای اینکه جوانان را تهدید بدانیم، باید گسست نسلی را یک هشدار خطر تلقی کنیم. تأکید بر اهمیت دادن به جوانان یک مسئله احساسی نیست، بلکه یک امر کلان و راهبردی است. گسست نسلی و کاهش جمعیت کشور به صورت شتابان در حال اجراست.

در بحث انتقال قدرت و مدیریت به نسل جوان چگونه باید عمل کرد تا آزمون و خطا به حداقل کاهش یابد؟ به‌عبارت‌دیگر، نسل جوان کی و کجا قرار است مدیریت را آموزش ببیند و این آموخته‌ها را به محک تجربه بزند؟

به نظر بنده جوانان را از سه چشم‌انداز می‌توان بررسی کرد؛ یکی خود جوانان هستند که چه نگرش‌هایی در مورد خودشان، اطرافیان و آینده دارند و دیگری خانواده و جامعه به طور عام است و سومین چشم‌انداز، از دیدگاه مسئولان و سیاستگذاران کشور است. از هر سه منظر هم می‌توان نقاط قوت و توانمندی‌ها را دید و هم آسیب‌ها و ضعف‌ها را مشاهده کرد.

بعضی از سیاستمداران معتقدند جوانان، خام، کم‌تجربه و ناپخته هستند و به محض قرار گرفتن در مناصب مدیریتی خرابکاری می‌کنند، اما به واقع این استدلال صحیحی نیست، چراکه تقریباً تمام مدیران، سیاستمداران و کارگزاران اول انقلاب جوانان زیر ۴۰ سال بوده‌اند. یا مگر چنددرصد نمایندگان مجلس کنونی جوانان هستند؟ بالاخره بین میلیون‌ها جوان تحصیلکرده ۳۰۰ نفر جوان درست و حسابی پیدا می‌شود که سکاندار مجلس شورای اسلامی شوند و شرایط را بهبود ببخشند، هر چند ممکن است خطاها و اشتباهاتی هم داشته‌باشند که امری طبیعی است.

برخی دیگر از مسئولان و برنامه‌ریزان کشور معتقدند که اساساً جوانان بی‌خاصیت، تن‌پرور و پرتوقع هستند. به عبارتی فاقد مهارت‌های زندگی و کسب‌وکار هستند و کارآمدی لازم را برای اثرگذاری ندارند. گر چه این تلقی شاید در مورد بخش محدودی از جوانان درست باشد، لیکن جوانان تحصیلکرده، کاربلد و توانمند بی‌شماری وجود دارند که در عرصه‌های گوناگون جامعه کارگشا هستند و نگاه حذفی نسبت به آنان منطقی نیست.

از زاویه‌ای دیگر، اگر این پیش‌فرض را بپذیریم که بخشی از جوانان کشور به رغم داشتن تحصیلات عالی اما ناکارآمد و بی‌مهارت هستند، باید سیستمی به موضوع بنگریم. از فرهنگ سنتی جامعه و نظام آموزش و پرورش گرفته تا تربیت خانوادگی و ساختار حکمرانی دولتی در کشور، همگی در مهندسی ذهن و رفتار جوانان نقش داشته‌اند.

با این اوصاف، نگاه حذفی یا تخریبی نسبت به جوانان زیبنده نظام اسلامی نیست، بلکه باید جوانان را از طریق آموزش‌های مهارتی تقویت کرد تا جایگاه واقعی خود را بیابند.

مسئولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۹۵۲

بزرگی دیدم اندر کوهساری / قناعت کرده از دنیا به غاری
چرا گفتم به شهر اندر نیایی / که باری بندی از دل برگشایی
بگفت آنجا پری‌رویان نغزند / چو گِل بسیار شد پیلان بلغزند
این را در گلستان سعدی خوانده‌اید؟ راهبی نیز در این‌باره سخن شگرفی دارد:
- دلیلی برای تحسین عارفان کوهستان‌نشین یا مراقبه‌کنندگانی که دوره‌های طولانی در انزوا هستند، وجود ندارد... این ساده‌ترین مسئله جهان است. آنچه واقعاً دشوار است، رفتن میان مردم و کنار آمدن با دیگران است!
«پما چودرون» نویسنده کتاب موقعیت‌های ترسناک نیز می‌گوید:
- افراد دشوار و پیچیده بزرگ‌ترین معلمان ما هستند. زندگی روزمره مملو از فرصت‌هایی برای تعامل با این معلمان است که حداقل به ما اجازه می‌دهند، هنر صبور بودن را تمرین کنیم. دوستان! در واگن مترو افراد بدخلق کم نیستند؛ دوست دارید بردباری خود را در آنجا بسنجید؟

سلامت

شیوع ۷درصدی کبد چرب در نوجوانان

بر اساس مطالعاتی که در مدارس راهنمایی انجام شده‌است، ۷درصد نوجوانان مبتلا به کبد چرب هستند.

سیدمؤید علویان، رئیس انجمن مطالعات کبدی ایران گفت: بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی حدود ۲ میلیارد و ۴۰۰ هزار نفر در دنیا به نوعی با بیماری‌های کبدی درگیر هستند و این عدد بسیار قابل توجه است. پیش از این، مهم‌ترین بیماری کبدی، هپاتیت B و C بود که اکنون در دنیا رو به کاهش است، چون برای هپاتیت B واکسن و برای هپاتیت C درمان مؤثر وجود دارد؛ این روند کاهشی را در کشور خودمان هم مشاهده می‌کنیم.

وی افزود: شیوع هپاتیت B اکنون ۱/۲ درصد و هپاتیت C نیز ۰/۵ درصد است که این موضوع هم مرهون توجه ویژه به درمان و واکسیناسیون است. در دوره‌ای ۵۰درصد بیماران هموفیلی، ۲۰درصد مبتلایان به تالاسمی و ۱۸درصد کسانی که تحت دیالیز قرار می‌گرفتند به هپاتیت C مبتلا بودند، اما اکنون این بیماری در بسیاری از استان‌ها وجود ندارد و این مهم، نشان از مسئولیت‌پذیری و پذیرش یک واقعیت است. از طرفی شاید حدود ۳۰سال قبل میزان بروز هپاتیت B در سیستان و بلوچستان بین ۶ تا ۷درصد بود، اما امروزه این رقم به کمتر از ۳درصد رسیده‌است.

این فوق تخصص گوارش و کبد با اشاره به افزایش شیوع بیماری کبد چرب، اظهار کرد: ۴۰درصد مردم به نحوی با بیماری کبد چرب مواجه هستند و این در حالی است که درست شناسایی و درمان نمی‌شوند.

او با تأکید بر اهمیت شناسایی بیماری‌های متابولیک و خودایمنی کبد بیان کرد: بیماری‌های خودایمنی کبدی بیشتر در زنان جوان دیده می‌شود.

وی افزود: بیماری‌های خودایمنی کبد و کبد چرب به شدت رو به افزایش است و باید تلاش کنیم که این بیماری‌ها را شناسایی و درمان و در عین حال به موضوع پیشگیری هم توجه کنیم. تغییر سبک زندگی، تغییر رفتار جمعی، بی‌تحرکی، استرس‌ها، بیماری‌های عفونی نوپدید مانند کرونا سبب افزایش بیماری‌های خودایمنی در جامعه شده‌است.

علویان با اشاره به اینکه بروز بیماری کبد چرب در تمام سنین رخ می‌دهد، تصریح کرد: بر اساس مطالعه‌ای که در مدارس راهنمایی در کشور انجام شده‌است، ۷درصد نوجوانان مبتلا به کبد چرب بودند و البته این اصلاً موضوع غیرقابل انتظاری نبود، زیرا فرزندان ما به جای توپ با تبلت بازی می‌کنند و در کنار تغییر خورد و خوراک و روی آوردن به مصرف فست‌فودها با کاهش فعالیت‌شان نیز مواجه هستیم.

رئیس انجمن مطالعات کبدی ایران درباره عوارض مصرف مشروبات الکلی بر کبد نیز توضیح داد: مشروبات الکلی یکی از علل مهم بیماری‌های کبدی است و باید در زمینه آموزش جامعه، ایجاد کلینیک‌های ترک اعتیاد الکل و آموزش‌های درست و خطرات مصرف الکل اقدامات صورت گیرد.

وی با تأکید بر اینکه چیزی به عنوان «الکل بدون خطر» وجود ندارد، تصریح کرد: تمام الکل‌ها با هر درصدی مضر هستند. الکل می‌تواند عامل بروز سرطان کبد، سرطان پانکراس، سرطان لوزالمعده و سرطان حنجره باشد و در عین حال می‌تواند سبب بروز نارسایی کبدی نیز شود.

رئیس انجمن مطالعات کبدی ایران همچنین با اشاره به اینکه اکنون بیش از ۱۰ مرکز پیوند کبد در کشور وجود دارد، اظهار کرد: تعداد پیوند کبد در کشور ما بیشترین تعداد در منطقه خاورمیانه را دارد، اما باید تلاش کنیم کار بیماران به پیوند نرسد. پیش از این، هپاتیت ویروسی، شایع‌ترین علت پیوند کبد بود، اما امروزه شایع‌ترین علت پیوند، کبد چرب است. پیوند کبد عموماً از فرد مرگ مغزی انجام می‌شود، اما شرایط پیوند از فرد زنده هم وجود دارد.

گزیده

رشد ۵۰درصدی خدمات مراکز نیکوکاری به نیازمندان

مدیر کل هماهنگی شبکه‌های مردمی کمیته امداد از رشد ۵۰درصدی خدمات مراکز نیکوکاری به نیازمندان در پنج ماهه نخست سال جاری خبر داد.

حمزه‌علی کوهساری، مدیر کل هماهنگی شبکه‌های مردمی کمیته امداد با اشاره به رشد ۵۰درصدی خدمات مراکز نیکوکاری به نیازمندان اظهار کرد: در حال حاضر ۸ هزار و ۶۰۰ مرکز نیکوکاری فعال در سراسر کشور به ارائه خدمات به نیازمندان می‌پردازند.

وی با اشاره به افزایش همکاری خیران با مراکز نیکوکاری اظهار کرد: مراکز نیکوکاری به عنوان مجموعه‌های خیر و احسان محله‌محور، مورد اعتماد مردم بوده و کمک‌های مردمی را در سریع‌ترین زمان به دست نیازمندان می‌رسانند.

مدیر کل هماهنگی شبکه‌های مردمی کمیته امداد اضافه کرد: مراکز نیکوکاری در سرفصل‌های اهدای جهیزیه، مسکن، بهداشت و درمان، اشتغال و معیشت به مددجویان جامعه هدف ارائه خدمت می‌کنند.

کوهساری تأکید کرد: ۳۰درصد جامعه هدف مراکز نیکوکاری را مددجویان کمیته امداد و ۷۰درصد را نیازمندان خارج از حمایت کمیته امداد در سطح محلات تشکیل می‌دهند.

وی با بیان اینکه مردم و خیران در پنج ماهه نخست سال جاری ۶هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان کمک نقدی و غیر نقدی به مراکز نیکوکاری داشته‌اند، عنوان کرد: این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۵۰درصدی را نشان می‌دهد.